

Në bazë të nenit 55 paragrafit 1 të Ligjit për organizimin dhe punë në organet e administratës shtetërore („Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë” nr. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10 , 51/11 dhe “Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut” nr. 96/19 dhe 110/19), si dhe në bazë të nenit 50 paragrafit 6 nga Ligji për arsim fillor (“Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut” nr. 161/2019) ministri i Arsimit dhe Shkencës e përcaktoi programin e shkurtuar mësimor për lëndën mësimore **Inovacionet për klasën IX (nëntë)** të arsimit fillor nëntëvjeçar për vitin shkollor 2020/2021.

1. HYRJE

Programi mësimor i shkurtuar, i lëndës **Inovacionet për klasën e IX (nëntë)** të arsimit fillor nëntëvjeçar për vitin shkollor 2020/21, bazohet në qëllimet e parashikuara në programin mësimor për lëndën mësimore që zbatohet rregullisht sipas planit mësimor të përcaktuar.

Me programin e shkurtuar përcaktohen tema dhe njësi mësimore që duhet të realizohen në 159 ditë mësimore, gjatë së cilës konsiderohet fondi i paraparë javor i orëve të përcaktuar në programin e rregullt, respektivisht për një lëndë mësimore me fond javor prej 1 ore, parashikohen 32 orë në programin e shkurtuar mësimor.

Mësuesi gjatë planifikimit dhe realizimit të njësive mësimore nga programi i shkurtuar, drejtohet kah qëllimet, nocionet e përcaktuara, metodat dhe aktivitetet e përcaktuara në programin e rregullt mësimor.

2. VËSHTRIM I PËRGJITHSHËM I TEMAVE DHE NJËSIVE MËSIMORE

Tema 1: Zhvillim i profilit personal – Kush është sipërmarrësi? (4 orë)

Njësitë mësimore:

- Interesat dhe ambiciet – Profili personal
- Kompetencat sipërmarrëse – aftësitë dhe sjellja
- Mundësitë e karrierës dhe burimet e informacioneve për karrierë
- Biografi e shkurtër

Tema 2: Mjedisi sipërmarrës – Cilët janë mundësitë? (4 orë)

Njësitë mësimore:

- Globalizimi

- Koncepti dhe kuptimi i sipërmarrjes dhe proceset sipërmarrëse
- Karakteristikat e sipërmarrësit

Tema 3: Proceset e prodhimit dhe shërbimit – Krijimi i vlerës (6 orë)

Njësitë mësimore:

- Nevojat – Kërkimi për mundësi biznesi
- Kreativiteti, zbulimi dhe inovacioni
- Faktorët e prodhimit dhe llojet e proceseve të prodhimit dhe shërbimit
- Produktet dhe shërbimet
- Zhvillimi i ideve sipërmarrëse

Tema 4: Bazat e arsimit financiar, marketingu dhe shitja (12 orë)

Njësitë mësimore:

- Nocioni para, financa dhe financim
- Burimet e financimit
- Buxheti dhe buxhetimi
- Roli dhe thelbi i marketingut – Mjetet themelore të marketingut
- Shitja

Tema 5: Zhvillimi i aftësive komunikuese – Çfarë mësova? (6 orë)

Njësitë mësimore:

- Të mësuarit sipërmarrës
- Puna në ekip
- Organizimi i një ngjarjeje dhe prezantimi i asaj që është mësuar

3. REKOMANDIME DIDAKTIKE

Njësitë mësimore në programin e shkurtuar mësimor nga lënda Inovacionet për klasën e IX (nëntë) në arsimin fillor nëntëvjeçar për vitin shkollor 2020/21, e japin rrjedhën e realizimit të materialit mësimor. Sipas nevojave, mësuesit vetë e shpërndajnë fondin e parashikuar të reduktuar të orëve të destinuara për përmbajtjet e reja, për përsëritje, definim, ushtrime, kontrollim i njohurive të nxënësve, sistematizim, hulumtim, realizim të projekteve, organizim i ngjarjeve etj.

Për të arritur objektivat e të nxënësve, në procesin e mësimdhënies mësuesi duhet të zbatojë metoda dhe forma të mësimdhënies aktive. Kur zhvillon njësinë e re mësimore, mësuesi duhet t'i përfshijë nxënësit vazhdimisht gjatë orës përmes pyetjeve dhe përgjigjeve, duke shprehur pikëpamje, diskutime etj. Teknikat e të nxënësve që do të zbatohen nga mësuesi do të mundësojnë zhvillimin e mendimit kritik tek nxënësit, aftësinë për të hulumtuar në mënyrë të pavarur, analizuar dhe zgjedhjen e problemeve.

Mësuesi individualisht e integron monitorimin e arritjeve të nxënësve në kuadër të orëve të parashikuara për realizim, duke përdorur metoda, teknika dhe instrumente të ndryshme. Informata kthyesë konstruktive dhe në kohë u mundëson nxënësve të identifikojnë hapat e ardhshëm të nevojshëm për të avancuar mësimin e tyre.

Për të arritur qëllimet e programit të rregullt mësimor në lëndën Inovacionet, është planifikuar të zbatohen mjete të ndryshme mësimore dhe ndihmëse: libra shkollor dhe doracakë të aprovuar nga Ministria e Arsimit dhe Shkencës dhe burime të tjera mësimore, pajisje kompjuterike dhe multimedia, projektor LCD, mjete mësimore audio-vizuele, internet, software arsimor, përmbajtje digjitale, platforma arsimore, aplikacione etj., sipas kushteve dhe mundësive të shkollës.

4. **NORMATIVI PËR KUADRIN MËSIMOR**

Programin e shkurtuar mësimor e realizon mësimdhënës në përputhje me normativin për kuadër mësimor të dhënë në programin e rregullt mësimor.

Programin e shkurtuar mësimor për lëndën **Inovacionet për klasën IX (nëntë)** të arsimit fillor e miratoi

Ministri i Arsimit dhe Shkencës

Milla Carovska